

Petr Korbel - Nejdokonalejší bytost

Na planetce Kallistó přistála kdysi vesmírná loď ze Země. Jediným pasažérem byl robot XR - 15. Dal se okamžitě do práce. Odebíral vzorky hornin i atmosféry. Fotografoval a filmoval. Spouštěl se do propastí, šplhal na skály, instaloval měřicí přístroje a pátral po všem, co by snad jednou lidé mohli využít. Na obou pólech umístil informační desky o pozemském životě. Zobrazovaly muže a ženu, zvířata domácí i divoká, předměty každodenní potřeby, dopravní prostředky; taktéž plánek sluneční soustavy s vyznačením dráhy letu na Kallistó a mírové poselství pro případné návštěvníky z vesmíru. Robot již prozkoumal téměř celou planetku a vracel se k raketě.

Snad se opravdu povrch planetky zachvěl. Nebo došlo k poruše čidla. V každém případě řídicí systém rakety vyhodnotil situaci jako akutní nebezpečí. Turniket se uzavřel.

Motory se zažehly. Řízena samočinným navigačním zřízením se raketa vydala na zpáteční cestu k Zemi. Po několika letech se sestupný modul snesl na padáku do pustých oblastí Tichého oceánu. Na místo přistání zamířila loď Jules Verne. Vyzvedla navrátilce ze slaných vln. Znovu se otevřel turniket a uvnitř spousta vzorků, filmů, plné zkumavky, plány, výsledky měření. Jen robot nikde.

Nikoho samozřejmě ani nenapadlo vyslat na planetku kroužící kolem Jupitera další výpravu, takže se lidé nikdy nedozvěděli, co se tam dělo dál.

XR- 15 několik dnů počítal. V jeho paměti bylo uloženo obrovské množství informací o Kallistó. Věděl, kde jsou ložiska rud i jakým způsobem získat energii. Ale nikdy jí nebude dost pro cestu na Zem.

Ovšem lidé se sem jednou vypraví. A povinností robota je sloužit lidem. Připraví jim domy, sklady, komunikace, startovací a přistávací plochy. Sám to ovšem nezvládne.

Začal kutat a lámat kámen. Postavil pece. Zhotovil nářadí a chemické nádoby. Vyrobil stroje a připravil sklady. Vybavil dílnu. Brzy se začala plnit součástkami. XR - 15

znal dokonale vlastní konstrukci, aby v případě poruchy byl do značné míry schopen sám sebe opravit. Podle těchto znalostí vyráběl další roboty. Jeho výrobky nebyly úplně identické, jednak proto, že zpočátku jejich montáž probíhala v nedokonalých podmínkách, a také proto, že se XR - 15 na základě vlastních zkušeností pokoušel o několik konstrukčních zdokonalení.

Část nových robotů budovala domy, část jich vyráběla další roboty. XR - 15 stále pečoval

o původní měřicí přístroje dovezené ze Země, ale když v jeho energetickém článku došlo ke zkratu, nikdo v tom už nepokračoval. Obydlí, původně určená pro budoucí osadníky ze Země, začali dokonalejší roboti využívat pro sebe, neboť v chráněných prostorech se snáze prováděla samoúdržba a lépe se v nich regenerovaly energetické články.

Robotů už bylo tolik, že bylo nutné jejich činnost koordinovat a řídit. Ujaly se toho nejpovedenější exempláře. Zrodily se první městské státy. Kdysi pustá a tichá Kallistó ožila stavebním a výrobním ruchem.

Výrobní roboti prvního pokolení předávali své odchylky dalším generacím. Vzniklo tak několik odlišných ras. V boji o přístup k nalezištím olova zvítězili roboti s energetickým článkem umístěným pod těžištěm v několika bitvách nad roboty s energetickým článkem umístěným nad těžištěm.

Planetka se změnila k nepoznání. Z městských států vznikaly říše a v několika válkách nejmocnější říše Gró-Gró ovládla celou Kallistó. Vládcí říše Gró-Gró měli energetický článek těsně pod těžištěm, přídatný optický detektor a hydraulické pérování.

Společenská dělba práce umožnila vzrůst znalostí robotů. Nedostatek olova a absence minerálních olejů na Kallistó způsobovaly zkrácení průměrné životnosti robotů, jejich rozumové schopnosti však byly v každé generaci o něco vyšší než v generaci předchozí.

Za císaře XER - XER 2698 zformulovali nejinteligentnější roboti základní filozofickou otázku. Ale nikdo již nevěděl kdo je, odkud pochází a kam kráčí, jen prostí výrobní roboti bez optických čidel si během technologických přestávek vyprávěli dojemnou pověst o praotce robotu XR - 15, který se dopustil hříchu a

byl vyhnán z ráje, pak sestavil první pokolení robotů a byl vzat na milost, ale jeho potomci se navždy musí spokojit se zkapalněným čpavkem místo oleje Shell.

Císař sestavil vědeckou komisi. Ta zahájila činnost tím, že po celé Kallistó shromažďovala dávné pověsti. Kupodivu si byly všechny podobné. Následoval důkladný archeologický průzkum. Badatelé po několika pokusech objevili jakousi primitivní dílničku. Jejich objevy dokázaly, že roboti vskutku nejsou na Kallistó odjakživa.

Zbytky vysloužilých robotů se na Kallistó používaly jako zdroj surovin pro další výrobu.

Sekta Svědků startu rakety však opatrovala pozůstatky nějakého robota a tvrdila, že jde o tělo praotce XR - 15. V jeho kloubech se našly zbytky cizorodé uhlíkaté látky.

Nikde jinde na Kallistó se tato látka nevyskytovala...

Na pólu byla objevena záhadná deska. Archeologové vykopali těla několika robotů z prvních generací. Podařilo se dočasně reaktivovat a přečít část jejich paměťových obvodů. Všechny získané informace byly podrobeny důkladnému zkoumání. Na základě získaných poznatků usoudila vědecká komise, že to bylo asi takto:

Praotcem robotské populace na Kallistó, která dnes šťastně žije pod vedením moudrého náčelníka robotů, velkého XER-XER 2689, a radostně buduje věčnou říši Gró-Gró, byl robot XR-15. Veliký XER-XER 2698 je přímým potomkem geniálního XR-15. Zdedil všechny nejlepší vlastnosti zakladatele rodu, především moudrost, odvahu, statečnost, lásku k pravdě a umístění energetického článku pod těžišťem, což mu umožňuje prozíravě točit kolem dějin a být dobrým otcem národů a národností Kallistó.

Robot XR - 15 byl seslán shůry. Praotce XR - 15 sestavily mnohem dokonalejší bytosti.

Žijí na vzdálené planetě modrých oceánů a hlubokých zelených lesů. Kdybychom neměli tebe, veliký náčelníku, slunce našeho robotského bytí, ani bychom si nedovedli představit tu nádheru. Ty bytosti jsou nekonečně moudré, o čemž svědčí jejich prozíravé rozhodnutí vyslat na Kallistó praotce XR - 15. Jistě jsou nakloněny říši Gró-Gró a s potěšením sledují udatné skutky slavného robota XER-XER 2698 a jeho věrných s článkem po těžišťem, jakož i píli a pracovitost ostatních robotů obývajících Kallistó.

Ony bytosti nemají energetický článek, ale živí se masem méně dokonalých bytostí, jakož i plodinami, které se pěstují na polích. Pijí vodu a dýchají vzduch. Nejkrásnější jsou na nich jejich moudré oči. Ani ony nejsou nesmrtelné, ale nevyrábějí se v továrnách, nýbrž se rodí v bolestech. Ubezpečujeme moudrého náčelníka robotů, velkého XER-XER

2698, že i my bychom statečně snášeli bolest, pokud by to bylo říši Gró-Gró ku prospěchu.

Osudem bytostí není pouze práce. Bytostí též dlouze odpočívají a rády si hrají, zvláště v mládí. Vozí se v autech a občas cestují letadly. Pronikly do kosmického prostoru, ale také znají věrnou lásku, podobnou té, jakou cítíme k velikému císaři a náčelníku robotů my, poddaní moudrého robota XER-XER. Bytosti dokáží projevovat radost, někdy velmi hlasitě, na druhé straně občas projevují žal, zvláště ze ztráty milované bytosti, a ten žal také projevují, občas velmi hlasitě.

Bytosti jsou vytrvalé a houževnaté. Často skládají různé zkoušky a někdy se konají soutěže o nejkrásnější bytost. Žijí většinou v rodinách. Někdy bytosti trápí nemoc, pak dostávají antibiotika. Zlomí-li si bytost končetinu, má ji v sádře. K tomu dochází zvláště při různých sportech - bytosti milují hry s míčem, jakož i závody na čas.

Důležitý okamžik v životě bytostí nastává tehdy, když se ve správný čas setká správná bytost jednoho pohlaví se správnou bytostí opačného pohlaví. Bytostí se mazlí s malými bytůstkami. Jejich víc ras, ale rasismus jim je cizí, jsou statečné a velkorysé, dokáží plavat, lovit zvěř a radovat se, ale nejedna bytost padla při plnění povinností a nejedna bytost přinesla vědě obět nejvyšší, tak jako my jsme vždy připraveni kdykoli padnout pro blaho říše Gró-Gró.

Bytosti však obvykle nepotřebují mazat klouby. Jsou prostě skvělé a dokonalé. Jmenují se psi.